

אבות תקנום

תמצית סוגיות ה"דף היומי"

מתוך "דרך ישרה" מסכת שבת

פרשת ויגש דפים עג~עט

דרך ישרה תמצית הדף

דף עג

- א. דין מתעסק 1. להגביה תלוש והגביה מחובר, פטור. 2. נתכון לחתוך, אביי מחייב מכיון שהתכון לחתוך בעלמא, ולרבא פטור מכיון שלא התכון לאיסור.
- ב. נתכון לזרוק ב' זורק ד' 1. אביי מחייב כיון דנתכון לזריקה. 2. רבא פוטר משום דלא כוון לאיסור.
- ג. אביי ורבא פליגי נמי בכסבור רה"י ונמצא רה"ר, וצריכא 1. א"א לזרוק ארבע בלי שתיים. 2. ברה"ר מכוון לזריקת ארבע.
- ד. שלושים ותשע אבות המלאכות 1. סידורא דפת (11): זורע, חורש, קוצר, מעמר, דש, זורה, בורר, טוחן, מרקד, לש, אופה. 2. מעשה הצמר (13): גוזז, מלבן, מנפץ, צובע, טווה, מיסך, עושה שתי בתי נירין, אורג, פוצע, קושר, מתיר קורע, תופר. 3. מעשה העור (9): צד, שוחט, מפשיט, מולח, משרטט, ממחק, מחתך, כותב, ומוחק. 4. שאר האבות (6): בונה, סותר, מכבה, מבעיר, מכה בפטיש, מוציא מרשות לרשות.
- ה. החיובים במלאכות 1. זורע וכן זומר נוטע מבריך ומרכיב הם מלאכה אחת, והזומר וצריך לעצים חייב שתיים. 2. חורש וכן חופר וחורץ הם מלאכה אחת, הנוטל גבשושית בבית בונה ובשדה הוא חורש, ובצריך לעפרה פטור אף לר"י כיון דהוי מקלקל. 3. קוצר וכן בוצר גודר מוסק ואורה הם מלאכה אחת, והזורק פיסא לדקל להו"א חייב משום תולש ומפרק, ודחי דאינו דרך. 4. במעמר פליגי אי שייכא דוקא בגידולי קרקע או לא. 5. דש וכן מנפץ ומנפט הם מלאכה אחת. 6. זורה בורר ומרקד הוו במשכן ונמנו אף ששלתם ענינם שוה, ולא נמנה כותש ל"ט אבות, ונדחה. 7. טוחן בפרים סילקא, וכן בחותך עצים, ואם במקפיד חייב אף משום מחתך.

דף עד

- א. החיובים בבורר 1. להו"א בו ביום שרי ולמחר חייב חטאת, ודחי וכי מותר לאפות לבו ביום. 2. שרי פחות מכשיעור וכשיעור חייב, ודחי דבכה"ג אסור לאפות. 3. ביד שרי, בקנון פטור ובנפה חייב. 4. אוכל מתוך פסולת מותר, ופסולת מתוך אוכל אסור.
- ב. מבשל 1. הנותן יתד לתנור חייב דמבשל, משום דקודם לכן מתרפה. 2. המרתיח זפת חייב, אף שאח"כ מתקשה. 3. העושה חבית חרס חייב שבע חטאות, העושה תנור חייב שמונה כיון שטח עליו טפילה, והעושה כוורת קנים חייב י"א חטאות, ואם תפר את פיה חייב י"ג.
- ג. המלאכות בבעלי חיים 1. הטווה ע"ג הבהמה, להו"א חייב שלש משום גוזז מנפץ וטווה, ודחי דפטור כיון שאינו כדרך. 2. החיוב בתולש כנף משום גוזז, קוטם משום מחתך, וממרט משום ממחק.
- ד. היכן היתה מלאכת קשירה במשכן 1. יריעות אוהלים, ודחי דאינו ע"מ להתיר. 2. אם נמצאה תולעת

ביריעה, ודחי דלא שייך במתיר שני קשרים. 3. למסקנא ברשתות של צידי החלון.

צדף עה

- א. שמועות רב זוטרא בר טוביה בשם רב 1. המותח חוט תפירה בשבת חייב משום תופר. 2. הלומד דבר אחד מן המגוש וזהו מין חייב מיתה, כיון שאם זהו מכשף מותר ע"מ להבין ולהורות. 3. היודע לחשב תקופות ומזלות ואינו חושב אסור לספר הימנו, כיון שזו מצוה והיא חכמתכם ובינתכם לעיני העמים.
- ב. המלאכות בחלון 1. לכו"ע חייב על הצידה. 2. פליגי אי חייב על הדישה, או דשייכא דישה דוקא בגידולי קרקע. 3. אינו חייב משום נטילת נשמה במת, או בחי ומשום דמתעסק ודחי דהוי פסיק רישא, ולמסקנא מכיון שלא ניחא ליה שימות.
- ג. חיובי המלאכות 1. איכא חיוב על תופר אם אח"כ קשר כיון שאחרת לא מתקיים. 2. היה במשכן קורע ביריעה שנפלה בה תולעת. 3. שוחט חייב משום נטילת נשמה, ואם רוצה להראות את בית השחיטה איכא אף חיוב משום צובע. 4. במלאכת מעבד פליגי אי איכא גם באוכלין, וזהו במולח לזמן מרובה. ואמרין דמולח היינו מעבד, ומייתי שרטוט. 5. חיוב ממחק, השף בין העמודים או מי שממרח רטיה. 6. הכותב אות אחת גדולה פטור, והמוחק אות אחת חייב. 7. לר"י אף שובט ומדקדק הו אבות ולרבנן הם בכלל מוסך ואורג.
- ד. חיובי מכה בפטיש 1. מסתת. 2. עושה צורה בכלי. 3. מנפח בזכוכית. 4. נוטל חוטים מגלימה משום דקפיד.
- ה. הדיעות בחיוב על הוצאה ע"מ להצניע 1. לר"ש רק המצניע חייב. 2. לרשב"א אם אחד הצניע כו"ע נתחייבו בגלל מחשבתו. 3. לת"ק השיעורין לכו"ע, ורק המצניע חייב, וקאמר כשר להצניע למעט דם נדה ועצי אשירה.

צדף עו

- א. שיעור המוציא תבן כמלא פי פרה עצה כמלא פי גמל, עמיר כגרוגרת, ועשבים כמלא פי הגדי. והמקרה שנחלקו 1. לל"ק בתבן כמלא פי פרה לגמל ונחלקו האם פטור כיון שלא ראוי לגמל או דחייב משום שראוי לפרה, ולל"ב לכו"ע חייב. 2. לל"ב איירי במוציא עצה לפרה, ופליגי אי אכילה ע"י הדחק שמה אכילה או לא.
- ב. דיני צירוף 1. עלי שום ובצלים לחים כגרוגרת ויבשים כמלא פי הגדי, ומצטרפין לשיעור החמור כיון שראויים לדוגמא אבל לא מצטרפים לשיעור הקל. 2. השיעור לטומאת מדרס, בגד ג' על ג' אצבעות, שק ד', עור ה', ומפץ ו'. מצטרפין לשיעור החמור כיון שראוי לשיבה, אבל מה שלא ראוי לצירוף לא מצטרפין כלל. 3. אוכלין מצטרפין כגרוגרת, חוץ מקליפתן וגרעיניהן ועוקציהן וסובן ומורסנן. 4. הסובין והמורסן מצטרפין לשיעור חלה מפני שראוי לעניים אבל אינם מצטרפין לענין שבת, ולרבי יהודה קליפי עדשים ופולין חדשים מצטרפין.

הלכן עלך פרק כלל גדול ~ פרק שמיני המוליא יין

צדף עז

- א. שיעורי משקין ע"מ להתחייב בהוצאה 1. יין כשיעור מזיגת כוס, וזהו רובע או שלישי מרביעית, ואזלינן לקולא בתר שתייתו כיון דשכיחא. 2. חלב, כדי גמיעה. 3. דבש לכתית וזהו פצע שבגב גמל, והטעם משום דרפואתו שכיחא. 4. שמן כשיעור סיכת אבר קטן, ובעי אי אבר גדול של קטן או אבר קטן של גדול, ולמסקנא שיעור סיכת אבר קטן של תינוק בן יומו. 5. מים לשוף בהם קילור, ואזלינן בזה לחומרא בגלילא או דשכיחא מים לקילור מכיון שאינם ממעטים את הראיה. 6. חלב אשה, כדי ליתן במשיפה. 7. קילור כדי לשוף במים, ובעי אי בעינן גם כדי אחיזה. 8. דם ברביעית, ודם שראוי לכחול בו כשיעור עין אחת. 9. כל המשקין ברביעית. 10. שופכין ברביעית, כיון דחזו לגבל בהם טיט, אבל טיט מגובל שיעורו מועט.
- ב. שיעור מזיגת מים לתוך יין חי פליגי אי איירי שהיין רבע מהכמות או שלישי, והשמועות 1. מהא דשיעור יין ברביעית, דחי שודאי לא מצטרפים המים שבכד. 2. ביין שירוני לגבי מראות נדה השיעור שלישי, ודחי דרפי או דבעינן חזותא.

שיעור הוצאת יין יבש בכזית וכן שיעור הטומאה בדם נבילה כזית, ומ"ט לא אמרינן שאמרו דבר אחד
 1. יין קליש, אבל בדם לעולם סגי אף פחות מרביעית. 2. דם סמך, ולעולם ביין חייב אף בטפי מכזית.
 ד. 1. הגירסא, גמיאה, גרעינין, עוממות, מעמצין. 2. ה' לא ברא דבר לבטלה, שבלול לכתית,
 זבוב לצרעה, יתוש לנחש, נחש לחפפית, וסממית לעקרב. 3. חמש אימות חלש על גיבור: מפגיע על
 ארן, יתוש על פיל, סממית על עקרב, סנונית על נשר, כלבית על לויתן. 4. כל זמן שמזקינים מוסיפים
 גבורה, דג נחש, וחזיר.

ה. הטעם בטבע הברואים 1. העינים הולכות קודם, כברייתו של עולם שבתחילה היה חושך. 2. אליית
 הכבש מכוסה, כיון דמתכסים מצמרו. 3. זנב הגמל קצרה, כיון שאוכל קוצים. 4. זנב השור ארוכה, כדי
 שיוכל לגרש זבובים. 5. קרן הנמלה רכה, כיון שהולכת במחילות שלא תתעורר. 6. עפעפי התרנגול
 כלפי מעלה, שלא יתעוררו מהעשן.

ו. הטעם לקריאת המילים 1. דשא, דרך שם. 2. דרגא, דרך גג. 3. מתכוליתא, מתי תכלה דא. 4. ביתא,
 בוא ושב בה. 5. ביקתא, בי עקתא. 6. כופתא, כוף ושב. 7. לבנים, לבני בנים. 8. הוצא, חציצה. 9.
 חצבא, שחוצב מים מהנהר. 10. כוזא, כזה. 11. שוטיא, שטותא. 12. משיכלא, משי כולא. 13.
 משיכלתא משיא כלתא. 14. אסירתא, חסרתא. 15. בוכנא, בוא ואכנה. 16. לבושא, לא בושא. 17.
 גלימא, שנעשה עמה כגלם. 18. גולתא, גלי ואיתיב. 19. פוריא, שפרין ורבינ עליה. 20. בור זינקא,
 נקי.

צדף עה

א. השיעורין ע"מ להתחייב בהוצאה 1. חבל, לעשות און לקופה. 2. גמי, תלאי לנפה, ולר"י ליטול מדת
 מנעל לקטן. 3. נייר, ב' אותיות מקשר מוכסין, ופליגי אי באותיות דידן ובית אחיזה או באותיות דידהו.
 4. נייר מחוק לכרוך על צלוחית, או כדי לכתוב ב' אותיות בלובן שלו. 5. דוכסוסטוס למזוזה, וקלף
 לשמע ישראל. 6. דיו, לכתוב שתי אותיות. 7. כחול, לעין אחת וי"א לשנים. 8. דבק לראש השפשף
 שבראש קנה של ציידים. 9. זפת וגפרית, לעשות נקב. 10. שעוה לסתום נקב קטן. 11. חרסית לפי בור,
 ולר"י לעשות פטפוט כירה קטנה. 12. סובין, ליתן בפי כור. 13. הוצין, לעשות אוון לסל. 14. סיב,
 ליתן על פי משפך קטן. 15. רבב, לסוך תחת אספוגין כסלע. 16. מוכין, לעשות כדור קטנה כאגוז. 17.
 שיער, כדי לגבל הטיט.

ב. המוציא קשר מוכסין לאחר שהראהו למוכס, ר"י מחייב כיון שצריך לו וחכמים פטרי. ואיכא בנייהו 1.
 רהיטי מוכסא. 2. מוכס קטן. 3. להראות למוכס אחר.

ג. נחלקו במוציא שטר חוב שפרעו האם חייב, ואיכא בנייהו 1. האם מותר להשהות שטר פרוע. 2. מודה
 בשטר שכתבו. 3. האם כותבין שובר. 4. להראות לבע"ח אחר.

צדף עט

א. השיעורים בעור 1. מליח ולא קמיח זהו חיפה ושיעור כדי לעשות קמע, וזהו השיעור בין למעובד ובין
 אם אינו מעובד. והא דמצינו חילוק בסמנין שרויין זהו מכיון שלא טורח לשיעור מועט, וכדאשכחן
 בזרעוני גינה וטיט מגובל. 2. עור לח וזהו מצה שאינו מליח קמיח ועפיץ, כדי לצור משקולת קטנה. 3.
 דיפתרא דמליח וקמיח ולא עפיץ, כדי לכתוב את הגט. 4. עור קשה, ה' על ה' טפחים.

ב. דיני קלף ודוכסוסטוס 1. לרב לל"ק דוכסוסטוס ה"ז כקלף לכתוב תפילין, והא דקאמר קלף לשמע
 ישראל וכן ההלכה למשה מסיני דתפילין על קלף זהו למצוה. 2. שינה בזה ובוזה פסול, במזוזה בקלף
 במקום שיער ודוכסוסטוס במקום הבשר, או דאיכא מח' תנאים אי שינה בזה ובוזה כשר, או שרב סובר
 כתנא דבי מנשה שמכשיר. 3. הא דמכשרינן בכתב על קלף או גויל או דוכסוסטוס, דחינן דאיירי
 דווקא בס"ת. 4. למסקנא רב סובר כר"מ שמכשיר לכתוב מזוזה על קלף.

שאלות לחזרה ושינון

- א. דין מתעסק (2)
 ב. נתכון לזרוק שתים וזרק ארבע (2)

א דף עז

- א. שיעורי משקין ע"מ להתחייב בהוצאה (10)
- ב. המח' בשיעור מזיגת מים לתוך יין חי, והשמועות (2)
- ג. שיעור כזית בין יבש ובדם, וההשוואה ביניהם (2)
- ד. דברי האגדתא (4)
- ה. הטעם בטבע הברואים (7)
- ו. הטעם לקריאת המילים (20)
- א דף עח
- א. השיעורים ע"מ להתחייב בהוצאה (17)
- ב. במאי פליגי בהוציא קשר מוכסין לאחר שהראהו (3)
- ג. המח' במוציא שטר חוב שפרעו, ובמאי פליגי (4)
- א דף עט
- א. השיעורים בחשיבות עור (4)
- ב. דיני קלף ודוכסוסטוס (4)

- ג. המח' בכסבור רה"ר, וצריכא (2)
 - ד. ל"ט אבות המלאכות לפי נושאים (4)
 - ה. החיובים במלאכות (7)
 - א דף ער
 - א. החיובים בבורר (4)
 - ב. דיני חיוב מבשל (3)
 - ג. המלאכות בבעלי חיים (2)
 - ד. היכן היתה בשבת מלאכת קשירה (3)
 - א דף עה
 - א. שמועות רב זוטרא בשם רב (3)
 - ב. המלאכות בחלזון (3)
 - ג. חיובי המלאכות (7)
 - ד. חיובי מכה בפטיש (4)
 - ה. הדיעות בהוציא ע"מ להצניע (3)
 - א דף עו
 - א. שיעורי הוצאה לבהמה, והאיבעיא (2)
 - ב. דיני צירוף (4) הדרן!
- פרק שמיני- המוציא יין

יצא לאור בס"ד בסדרת "דרך ישרה" מסכתות:

מנחות	בבא קמא	ברכות
חולין	בבא מציעא	שבת
בכורות	בבא בתרא א-ב	עירובין
ערכין-תמורה	סנהדרין א-ב	סוכה
כריתות-מעילה	לגמרא" ותמצית כל המסכתא.	מגילה-פורים
נדה	מכות שבועות	תוספתא, ותמצית מחיר יין לרמ"א
וכן הלאה, כסדר ה'דף היומי	עבודה זרה הוריות	גיטין
	מיוחדין בפ"ד	קידושין
	זבחים	סימני הדף, ותוספתא

צ"ת להשיג בטלפון 03-6168653 מחיר כל חוברת על הש"ס: 5 ₪.

חיבורים נוספים מבית "דרך ישרה":

נשיח בחוקין 1270 מצוות לפי כל השיטות של מוני תרי"ג המצוות.	שירת ישראל - סוגיות מסכת ב"ק.	באהבת תשגה תמיד - שיחות באהבת תורה ודרכי זכירתה מהגאון רבי בונים שרייבר שליט"א.
בחקותין אשתעשע - על תרי"ג מצוות, לשיטת בה"ג ואזהרות ר"ש אבן גבירול.	קיצור חודים מנוקד ומסודר.	איזוהי זון ישרה - כיצד ללמוד לשנן ולזכור, עם הכנה למסכת מכות.
עתים לתורה - לוחות ללימוד יומי לכל יהודי, עם הרב מרדכי גנוט שליט"א.	קיצור אלשין רות	הקדמות ומושגים - סדר קדשים, ובקרוב בס"ד על סדרי זרעים וטהרות.
	קיצור אלשין אסתו	
	קיצור אלשין איכה	
	בקרוב בס"ד על שה"ש וקהלת.	

ניתן להצטרף לקהל הקוראים, ולקבל את העלון במייל לפרטים תגובות והערות: yesodot100@gmail.com